

вигоду від того, що є частиною цього кластера, і того, що ці вигоди призводять до зростання економічної активності та обсягу виробництва в регіоні. Наведені приклади кластерів свідчать про реальні потреби в міжрегіональній господарській кооперації. Завданнями таких кластерів переважно є діяльність не лише на внутрішніх ринках, а, насамперед, на зовнішніх. Водночас сьогодні кластерами реалізуються цілі як своїх учасників, так і розвитку територій, на яких вони функціонують.

ІНТЕГРАЦІЙНІ ПРОЦЕСИ В АГРАРНОМУ СЕКТОРІ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ: КЛЮЧОВІ ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ

І. В. СІДЕЛЬНИКОВА, канд. екон. наук, доц.,
проф. кафедри економічної теорії, фінансів і обліку

К. Ю. ПЕШЕНКО, магістрант

*Харківський національний педагогічний університет
імені Г. С. Сковороди, м. Харків*

Аграрний сектор, який здійснює достатньо вагомий внесок у функціонування національної економіки, характеризується динамічним розвитком інтеграційних процесів. Останній відбувається під впливом економічних, політичних, соціальних, ментальних трансформацій у суспільстві та в аграрній сфері зокрема.

У загальному вигляді агропромислому інтеграцію трактують як поєднання сільськогосподарського виробництва з переробною промисловістю та іншими галузями народного господарства. Коли йдеться про агропромислому інтеграцію в широкому сенсі, мають на увазі розвиток виробничих і економічних зв'язків між галузями та підприємствами агропромислового комплексу, які пов'язані між собою, технологічно й об'єктивно орієнтовані на поєднання їхніх матеріальних інтересів у процесі виробництва і реалізації кінцевої продукції із сільськогосподарської сировини. Посилення таких зв'язків є закономірним явищем [1].

Характерними ознаками агропромислової інтеграції є наступні: тісне об'єднання в одному підприємстві сільськогосподарського виробництва і переробної промисловості за отримання необхідних пропорцій в їхньому розвитку; більш високий рівень організації сільськогосподарського та промислового виробництва, що забезпечує раціональне використання трудових ресурсів, підвищення продуктивності праці і зниження собівартості кінцевої продукції; поглиблена і стійка спеціалізація сільськогосподарського виробництва; наявність великих, технічно озброєних підприємств із переробки сільськогосподарської продукції [2].

Серед переваг агропромислової інтеграції виділяють такі:

– забезпечується єдиний процес виробництва, закупівлі, зберігання, переробки продукції;

- створюються більш сприятливі умови для широкого впровадження досягнень науково-технічного прогресу;
- досягається скорочення управлінського апарату;
- створюються умови для поєднання інтересів усіх учасників АПК;
- виникає можливість організації виробництва на основі ефективної економії всіх ресурсів;
- забезпечується оптимальне поєднання територіального та галузевого управління [3].

Чинником, що стримує інтеграцію аграрних виробників як у горизонтальному, так і у вертикальному напрямі, є відсутність достатніх ресурсів, які б дали їм змогу бути рівноправними партнерами об'єднань. Поліпшити цю ситуацію можна шляхом участі у даних процесах держави як гаранта майнових і фінансових внесків сільськогосподарських виробників. Окрім того, зважаючи на значний ризик діяльності в аграрній сфері, доцільним було б забезпечення реалізації страхових функцій з боку держави.

Інтегровані агропромислові структури – це підприємницькі структури різних організаційно-правових форм, які об'єдналися для оптимізації процесів виробництва, забезпечення єдності й безперервності відтворювального процесу і більш ефективного використання виробничої інфраструктури. Як свідчить практика, ці структури займають дедалі помітніше місце в аграрному секторі національної економіки, однак окремі їхні форми розвиваються неоднаковими темпами.

За масштабами діяльності виділяються перш за все агрохолдинги, утворені в результаті вертикальної інтеграції, з доволі жорстким підпорядкуванням окремих суб'єктів господарювання керівному центру. Водночас ця новітня організаційна форма агробізнесу є досить суперечливою щодо стратегічної ефективності діяльності. Агрохолдинги здебільшого нехтують соціальними і екологічними проблемами на селі, у тому числі в частині надмірної експлуатації земельних угідь із метою максимізації прибутку, не зацікавлені у здійсненні довгострокових вкладень у сільськогосподарські угіддя та забезпечення моральних та матеріальних благ сільської громади [4, с. 36].

Натомість недостатнім є розвиток обслуговуючої кооперації, партнерських форм інтеграції, агропродовольчих кластерів, спостерігається формалізм у функціонуванні багатьох асоціацій, створених за участю сільськогосподарських виробників [5, с.72].

Усе це зумовлює необхідність державного втручання для врегулювання діяльності агрохолдингів щодо обмеження їхньої ринкової влади, встановлення збалансованості в аграрному секторі національної економіки, організації державного контролю над формами взаємовідносин між підприємницькими структурами різних організаційно-правових форм, великими та малими сільськогосподарськими товаровиробниками.

Література:

1. Камінська В. В. Синергетична ідентифікація інтеграції: монографія / за заг. ред. Є. І. Ходеківського. Житомир, 2012. 204 с.

2. Зіновчук В. В. Залучення інвестицій у сільськогосподарські кооперативи. *Фінанси України*. 1999. № 6. С. 70–78.
3. Саблук П. Т., Малік М. Й., Валентинов В. Л. Формування міжгалузевих відносин: проблеми теорії та методології. Київ : ІАЕ, 2002. 294 с.
4. Черевко Г. В. Агрохолдинги як нові організаційні форми крупнотоварного господарювання в агробізнесі України. *Аграрна економіка*. 2012. Т. 5. № 1–2. С. 32–39.
5. Соловей Ю. Особливості поширення інтегрованих структур в аграрному секторі економіки України. *Аграрна економіка*. 2016. Т. 9. № 3–4. С. 68–73.

НАЦІОНАЛЬНА ЕКОНОМІЧНА СТРАТЕГІЯ ЯК ШЛЯХ МОДЕРНІЗАЦІЇ ЕКОНОМІКИ

В. А. ХУДАВЕРДІЄВА, канд. екон. наук, доц.,
доц. кафедри менеджменту, економіки та маркетингу
Д. О. ОСТАХОВ, магістрант
Харківська державна зооветеринарна академія, м. Харків

В умовах невизначеності та турбулентності національної економіки завжди залишається відкритим питання її трансформації, актуалізації негативних тенденцій і пошук векторів для розвитку [1].

Складність системи національної економіки України полягає у тому, що поряд з необхідністю формування ринкового середовища потрібно спрямувати його в русло самоорганізації та саморозвитку національної економіки, яка має знайти своє місце в глобальних просторово-часових координатах. Структурні зміни національної економіки за впливом на вектори соціально-економічного розвитку суспільства набувають вирішального значення у системі трансформацій. Метою структурних змін економіки є створення на основі новітніх інноваційних технологій ефективною, здатною до саморозвитку національної економіки, яка забезпечуватиме добробут населення, умови рівноправного партнерства в глобальному економічному співтоваристві. Сучасні трансформаційні перетворення в Україні відбуваються на фоні структурних макроекономічних диспропорцій [1].

Уряд розпочав публічне обговорення Національної економічної стратегії до 2030 року. Урядова робоча група із залученням провідних економістів та бізнес-середовища розробляє Національну економічну стратегію, яка визначить вектори розвитку економіки з чіткими КРІ до 2030 року [2].

Про це йшлося під час першої зустрічі з широкого обговорення НЕС-2030, що відбулася 22 січня під головуванням Прем'єр-міністра Дениса Шмигала та за участі представників Уряду, Верховної Ради та Офісу Президента. Захід був присвячений темі «Інвестиційна привабливість, ринки капіталу та макроекономічна стабільність» «Вперше в історії України робиться такий довгостроковий документ, який має продемонструвати суспільству та експертам, куди рухатиметься наша країна у наступні роки. Проведений аудит держави показав, що означає, коли країна не знає, куди рухатися, коли є елементи нерозуміння стратегії. Це мільярди доларів неефективного використання